

به نام خدا

(مکان‌یابی پناهگاه‌های جمعی با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی؛ نمونه موردی شهر همدان)

سید محمد مهدی حسینی کیا¹، کارشناس ارشد معماری منظر، دانشگاه تربیت
مدرس تهران، پژوهشگر پژوهشکده فرهنگ هنر و معماری جهاد دانشگاهی
دکتر مجتبی انصاری، عضو هیئت علمی دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت
مدرس
دکتر محمد جواد مهدوی نژاد، عضو هیئت علمی دانشکده هنر و معماری دانشگاه
تربیت مدرس

چکیده

هدف از اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل کاستن از آسیب‌پذیری نیروی
انسانی و تأسیسات و تجهیزات حیاتی و حساس و مهم کشور علیرغم حملات
خصمانه و مخرب دشمن و استمرار فعالیت‌ها و خدمات زیربنایی و تأمین
نیازهای حیاتی و تداوم اداره کشور در شرایط بحرانی ناشی از جنگ است.
یکی از مهم‌ترین نیازها در شرایط بحرانی، وجود پناهگاه‌های جمعی و
ایمن است که با توجه به شرایط استراتژیک شهری و زیر ساخت‌ها به
درستی مکان‌یابی شده باشند. بکارگیری معیارهای صحیح و اصولی در
مرحله‌گزینش و انتخاب سایت احداث می‌تواند موجب کاهش آسیب‌پذیری
نیروی انسانی، در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن گردد. انتخابی
مسئولانه با توجه به شرایط موجود و پیش‌بینی شرایط در وضعیت بحرانی
می‌تواند پشتوانه بهره‌برداری مفید از آن‌ها در زمان بروز مشکل باشد.
حال سؤال اینجاست که با توجه به گستردگی معیارها و بر اساس
گزینه‌های موجود بر ای انتخاب و مکان‌یابی صحیح این مکان‌های
فوق‌العاده استراتژیک چه روندی را می‌توان در نظر گرفت؟ چگونه می‌توان
اهمیت این معیارها را با توجه به گزینه‌های موجود در انتخاب نهایی
وارد کرد؟

این مقاله با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، روندی را برای
مکان‌یابی اصولی و صحیح این سایت‌ها پیشنهاد می‌کند و نمونه موردی آن
شهر همدان است. روش تحقیق مقاله، مورد پژوهی با استفاده از
راهکارهای ترکیبی است. روش جمع‌آوری اطلاعات میدانی و کتابخانه‌ای
بوده است. ابزار تحقیق AHP است و جهت فرم دهی به فرآیند و انجام
محاسبات از زیر برنامه‌های مت‌لب¹ استفاده شده است.

¹ smmkia@yahoo.com, 09128703153